

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Miljödatastöd (MDS)

Mikaela Asplund,
Jürg Brendan Logue
Ida Taberman

ÅRSRAPPORT

2023-03-10

Årsrapport 2022 – Uppföljning av kvalitetsarbetet inom SLU:s miljödatahantering

Miljödatastöd (MDS) är en stödorganisation inom SLU:s fortlöpande miljöanalys med det övergripande uppdraget att utveckla och följa upp det systematiska kvalitetsarbetet för datahantering, stärka samordning och arbeta långsiktigt för att främja att SLU:s miljödata är kvalitetsdeklarerade och tillgängliga¹.

Uppföljning av kvalitetsarbetet

Syftet med uppföljningen är att successivt höja kvaliteten i SLU:s miljödata samt kvaliteten i datahanteringen genom att kontrollera efterlevnaden av krav på datahanteringen samt gjorda förbättringar i miljöanalysverksamheterna, d.v.s. statusen i verksamheternas kvalitetsarbete enligt de krav som ställs på datahanteringen i de processer som ingår i verksamheten.

En viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet är dess uppföljning. MDS har ansvarat för att följa upp miljöanalysverksamheternas kvalitetsarbete sedan år 2008 under Dataplattformstiden². I början av kvalitetsarbetet, dvs. när Kvalitetsguiden började tillämpas och de första miljöanalysverksamheterna hade genomfört sina självvärderingar och upprättat åtgärdsplaner, bedrevs uppföljning i form av diskussioner om förbättringar utifrån verksamheternas miljödatahanteringsarbete.

Under åren har MDS i dialog med verksamheterna utvecklat ett mer systematiskt sätt för att följa upp verksamheternas kvalitetsarbete. Under 2019 infördes en internrevisionsliknande uppföljning, dvs. en uppföljning som i mycket följer ett klassiskt upplägg för internrevision, för att bemöta MDS:s och verksamheternas

¹ Instruktion för Miljödatastöd:

https://arbetsplats.slu.se/sites/foma/dataplattformar/Delade%20dokument/Verksamhet_MD_S/Instruktion%20Miljödatastöd%20Beslut%20120410.pdf.

² Dataplattformarnas och MDS:s uppdrag att följa upp kvalitetsarbeten:

https://arbetsplats.slu.se/sites/foma/fomar/layouts/15/WopiFrame2.aspx?sourcedoc=/sites/foma/fomar/Fomar%20moteshandlingar/2008-2020/2008/FOMAR_080514underlag/Plattformsförslag_slutlev_080509.doc&action=default&DefaultItemOpen=1 och https://arbetsplats.slu.se/sites/foma/fomar/Fomar%20protokoll/2014/protokollFomar_140206justeratAKH.pdf.

begränsade personalresurser. Förbättringar av uppföljningsmetoden genomförs kontinuerligt.

Uppföljningen genomförs årligen i form av uppföljningssamtal med ett begränsat antal miljöanalysverksamheter, med fokus på några specifika processer³ och krav i kvalitetsguiden. Uppföljningen baseras på befintlig dokumentation i form av beskrivningar, självvärderingar och åtgärdsplaner som verksamheterna själva har tagit fram om sin datahantering.

Avsikten från MDS är att uppföljningssamtalen ska präglas av en god och positiv samtalston som bjuder in till en öppen dialog om de processer och krav som uppföljningen fokuserar på. Under uppföljningssamtalen dokumenteras avvikelser och observationer rörande kravuppfyllelse som kommer att ingå i verksamheternas åtgärdsplaner.

Miljömål för SLU:s miljöanalys

SLU:s kvalitetsarbete för miljödatahantering har sedan flera år haft en stark koppling till SLU:s satsning att vara ett hållbart och klimatneutralt universitet; dvs. till SLU:s egna miljömål. Bakgrunden till att införa ett SLU-övergripande miljömål för målområde miljöanalys⁴, är dels SLU:s uppdrag att bedriva miljöanalys, dels den ökande efterfrågan på tillgänglighet till information om tillståndet i miljön. Med ökad efterfrågan har också kraven ökat på att den information som SLU:s miljöanalysverksamheter levererar är tillgänglig och återanvändbar, men naturligtvis också kvalitetskontrollerad (och i viss mån kvalitetsdeklarerad) samt har hög integritet (dvs. av tillräckligt hög kvalitet). Resonemanget bakom det miljömål som har tagits fram inom miljöanalysen är att de stora datamängder som samlas in är basen i miljöverksamheter och att detta data – särskilt när det är öppet tillgängligt – kan i ännu högre grad bidra till samhällets miljöarbete och hållbar utveckling genom att ge underlag för uppföljning, analys, förståelse, beslut och agerande. Data är avgörande för informations- och kunskapsskapande processer: data är byggstenarna från vilka information och så småningom kunskap kan härledas. Kunskap kan i sin tur leda till uppfinningar och innovation.

Målet med SLU:s övergripande miljömål inom miljöanalys⁵ är därför: ***att användningen av data som genereras av SLU:s fortlöpande miljöanalys blir större bland landets beslutsfattare, myndigheter, forskare och allmänhet.***

Aktuellt delmål för miljöanalysen är att minst 90 % av alla verksamheter som deltar i SLU:s kvalitetsarbete tillhandahåller senast vid utgången av 2025 öppna data på internet enligt gällande kvalitetsguide för miljödatahantering (2021–2025).

³ Processerna för att lagra och tillhandahålla data

⁴ Rektorsbeslut SLU ua 2015.1.1.3-38.

⁵ Länk till SLU:s miljömål: <https://internt.slu.se/stod-service/admin-stod/miljo/exempel-miljomal/>.

Statistik över deltagande och genomförande av kvalitetsarbete utgör underlag till uppföljning av SLU:s miljömål för miljöanalysen, vilken tillhandahålls SLU:s miljöchef halvårsvis (januari respektive augusti).

Uppföljningssamtal 2022

De samtal med personal inom miljöanalysverksamheter och den översyn av datahanteringsdokumentation, samt webbplatser, som genomfördes under 2022 syftade till att följa upp efterlevnaden av krav som rör lagring och tillhandahållande av data i Kvalitetsguiden⁶.

Uppföljningen är baserad på en äldre version av Kvalitetsguiden (v.1.3) och anledningen är att inga eller väldigt få verksamheter har inarbetat de reviderade krav som finns i den senaste versionen av Kvalitetsguiden (v.2.4). Den största skillnaden mellan de olika versionerna av kvalitetsguiden gäller främst kraven i ”Tillhandahålla data”-processen: det räcker inte längre att bara publicera beskrivningar av data på SLU-webben, utan det behövs också faktiska exempel på data på webben.

Genomförande av uppföljningssamtal

Inför 2022 års uppföljning gjordes estimeringen att MDS hinner genomföra uppföljande samtal med 8–10 verksamheter under hösten (cirka 10 procent av verksamheterna som ingår i SLU:s kvalitetsarbete). Urvalet gjordes utifrån ett slumpmässigt stickprov där representation erhöles av så många som möjligt av de 12 miljöanalysprogrammen, SLU:s datavårdskap samt institutioner. 12 verksamheter slumpades ut varav 9 följdes upp genom uppföljningssamtal (se Tabell 1).

Inbjudan skickades därefter till verksamhetsansvariga för respektive verksamhets datahanteringsprocesser (inklusive stödaktörer), samt aktuell prefekt. Inbjudan innehöll också en uppföljningsplan där agenda och innehåll för mötet framgick, inklusive vilka frågor som kommer att ställas (Bilaga 1).

Som förberedelse inför respektive uppföljningssamtal gjorde MDS en genomgång av verksamhetens tidigare självvärdering, dokumentation av datakällor (databaser och filer) samt ändringshanteringsrutin, webbutformning (information om data samt kontaktuppgifter) och databeskrivning (öppna data).

Uppföljningssamtalet började med att MDS informerade om kvalitetsarbetet i SLU:s miljödatahantering, därefter fick verksamheten ge en kort introduktion till deras datahantering, sedan gjordes en genomgång av verksamhetens ”Lagra data”- och ”Tillhandahålla data”-processer, som sedan följdes av ytterligare frågor, funderingar och förbättringsförslag, och avslutades med en kort sammanfattning. På grund av pandemisituationen, samt för att minska mängden resande för MDS, hölls samtliga

⁶ Uppföljningen omfattade en del av ”Lagra data”-processen (Kvalitetsguiden v.1.3; krav a, b, d, h, j, k på nivå 1) och den del av ”Tillhandahålla data”-processen (Kvalitetsguide v.1.3; krav a, c, e, f, h på nivå 1 samt när aktuellt krav c och d på nivå 2).

uppföljningssamtal via Zoom. Efter varje samtal skrevs ett protokoll som innehåller information om vad som har sagts under mötet, inklusive feedback om identifierade förbättringsbehov och förslag på åtgärder. Protokollen kommunicerades till samtliga inbjudna från respektive verksamhet via e-post inom en till två veckor efter samtalet.

Deltagare från MDS har varit Jürg Brendan Logue, Ida Taberman och Mikaela Asplund.

Tabell 1. Deltagande verksamheter i 2022-års uppföljningen.

Verksamhet/ Program	Prefekt/ Institution	Verksamhetsansvarig/ Kontaktperson (och ev. stödaktör ⁷)	Ordf.
Integrated Monitoring - Mark	Lars Sonesten	Stefan Löfgren, Magnus Simonsson	MA
Skog	Vatten och miljö		
IKEU - Fisk och temperatur	Noél Holmgren	Kerstin Holmgren, Joacim Näslund	JBL
Sjöar och vattendrag	Akvatiska resurser		
IKEU - Integrerad kalkningseffektuppföljning	Lars Sonesten	Stina Drakare	JBL
Sjöar och vattendrag	Vatten och miljö		
BIAS - Baltic international acoustic survey	Noél Holmgren	Niklas Larsson, Malin Werner, Maria Hansson Stödaktörer: Barbara Bland, Annelie Hilvarsson	JBL
Kust och hav	Akvatiska resurser		
Molekylär svampidentifiering	Nils Högberg	Jan Stenlid, Audrius Menkis, Åke Olsson	IT
Skog	Skoglig mykologi och växtpatologi		
Ekologiska basdata - Klimat	Tomas Lundmark (kallad) Charlotta Erefur (deltog)	Pernilla Löfvenius, Ola Langvall, Kim Lindgren	IT
Klimat	Enheten för skoglig fältforskning		
Mark och gröda - Insamling hushållningssällskapet	Johan Stendahl	Carin Sjöstedt, Johanna Wetterlind David Englund	IT
Jordbrukslandskap	Mark och miljö		
Terrester habitatuppföljning (THUF) - strandinventering	Hans Petersson	Hans Gardfjäll, Åsa Hagner,	JBL
Biologisk mångfald	Skoglig resurshushållning		

⁷ Stödaktör som ansvarar för delar av eller hela ”Lagra data”- och/eller ”Tillhandahålla data”-processen.

Datavårdskap Fisk (NORS, SERS, KUL och kräftdatabasen)	Noél Holmgren	Anders Kinnerbäck, Ronny Fredriksson, Patrik Bohman, Erik Myrstener	IT
Sjöar och vattendrag	Akvatiska resurser		

Resultat av uppföljningssamtal 2022

En sammanfattning av utfallet från årets uppföljning ges i Tabell 2. Sammantaget noterades 4 avvikelser i processen ”Lagra data”- och 5 avvikelser i processen ”Tillhandahålla data”, samt 20 observationer i de nio verksamheter som följdes upp.

De viktigaste erfarenheterna är att det i verksamheterna kan förekomma att:

1. systemdokumentation behöver upprättas,
2. det råder oklarhet om dataflöden,
3. dokumentation om datakällor och dataflöden är bristfälliga eller utdaterade.
4. dokumenterad rutin för ändringshantering av data saknas,
5. beskrivningar av verksamheters data på webben saknas, är ofullständiga eller eftersatta,
6. information om verksamheter och ingående data finns på webben men är svåra att hitta till,
7. verksamheter inte tillgängliggör data på webben,
8. personinformation inte hanteras på adekvat sätt, t.ex. att personinformation samlas in vid utlämnande av data utan att det tydligt framgår.

Tabell 2. Resultat från 2022-års uppföljning. Total gjordes uppföljningen av 13 krav i Kvalitetsguiden (v.1.3) för processerna ”Lagra data” och ”Tillhandahålla data”.

Verksamhet	Avvikelser ⁸		Notering	Observationer ⁹	Notering
	Lagra/Tillhandah.				
Integrated Monitoring - Mark	1	4	<p><u>Lagra:</u> Systemdokumentation behöver upprättas.</p> <p><u>Tillhandahålla:</u> Data behöver tillgängliggöras online.</p> <p>Verksamhetens webbsidor behöver uppdateras med information om vilka data som finns och hur dessa kan beställas.</p>	3	<p><u>Lagra:</u> Vissa oklarheter föreligger om dataflödet.</p> <p>Dokumentation om datakällor och dataflöde går att förbättra.</p> <p>Osäkerhet rådet om institutionens lagring är överflyttad till SLU-IT eller inte.</p>
IKEU - Fisk och temperatur	0	0		2	<p><u>Lagra:</u> Dokumentation om</p>

⁸ Avvikelser finns dvs. kraven är ej uppfyllda och kräver åtgärd.

⁹ Observationer finns dvs. hanteras som förbättringsförslag.

					dataflödet behöver ses över och uppdateras. <u>Tillhandahålla:</u> Temperaturdata kan göras tillgängliga på IKEU:s webbsida.
IKEU - Integrerad kalkningseffekt-uppföljning	0	0		1	<u>Lagra:</u> Gällande pegel- och flödesmätningar råder viss osäkerhet. Pegeldata och tillhörande beskrivning behöver ses över.
BIAS - Baltic international acoustic survey	2	0	<u>Lagra:</u> Dokumentation om dataflöde saknas. En dokumenterad rutin för hur man går tillväga vid ändringar eller rättningar av data saknas.	1	<u>Tillhandahålla:</u> Det saknas en tydlig beskrivning av expeditionerna på SLU:s miljöanalyswebb. Därutöver saknas en databeskrivning i SLU:s Miljödatakatalog (sök-data).
Molekylär svampidentifiering ¹⁰	0	0		6	<u>Lagra:</u> Intern dokumentation för långsiktig spårbarhet saknas för datamaterial som inte publiceras. <u>Tillhandahålla:</u> Data är inte öppet tillgängligt på webben. Information om data/resultat från verksamheten saknas på webben. Det finns ingen beställare av data. Information om data och var data finns saknas på webben. Verksamheten har inte kommit till steget att tillgängliggöra data och saknar resurser för att göra detta.
Ekologiska basdata ¹¹ - Klimat	0	0		2	<u>Lagra:</u> Beskrivning av datacheckningsprogrammet och hur den ska användas saknas.

¹⁰ Ingår inte längre i SLU:s miljöanalys

¹¹ Ingår inte längre i SLU:s miljöanalys

					<p><u>Tillhandahålla:</u> I syfte att skydda verksamheten så bör det framgå att den som registrerar konto också samtycker till insamling av personuppgifter.</p>
Mark och gröda - Insamling hushållningssällskapet	0	0		3	<p><u>Lagra:</u> Intervjudata bör flyttas till säkrare lagring. Verksamheten föreslår att en skrivning om adekvat hantering av personuppgifter inkluderas i underlaget till nästa upphandlingstillfälle.</p> <p>Dokumentation samt rutin för ändringar kan förbättras enligt verksamheten.</p> <p><u>Tillhandahålla:</u> Vid förfrågan om att erhålla GPS-koordinater framgår det inte att man vid beviljad förfrågan också behöver skriva under ett kontrakt gällande hur data får användas.</p>
Terrester habitatuppföljning (THUF) - strandinventering	1	1	<p><u>Lagra:</u> Verksamheten behöver beskriva och dokumentera de delar som ingår i befintlig dataprocessbild.</p> <p><u>Tillhandahålla:</u> Det är svårt att hitta till information om verksamheten och ingående data på webben.</p>	2	<p><u>Lagra:</u> Befintlig rutin för ändring/rätting av data behöver dokumenteras.</p> <p><u>Tillhandahålla:</u> Databeskrivning behöver skapas i SLU:s Miljödatakatalog.</p>
Datavårdskap Fisk (NORS, SERS, KUL och kräftdatabasen)	0	0		0	<p><u>Tillhandahålla:</u> beskrivning av vad en av databaserna innehåller och hur den används är osammanhängande.</p> <p>Databaser hanterar hur utförare visas i data på olika sätt.</p> <p>Svårt att hitta citering till data på webben.</p>

					Framgår inte med vilken frekvens data tillgängliggörs.
Totalt 2022	4	5		20	Samtal gjordes med 9 verksamheter
<i>Totalt 2021</i>	12	7		28	<i>Samtal gjordes med 8 verksamheter</i>
<i>Totalt 2020</i>	3	2		16	<i>Samtal gjordes med 5 verksamheter</i>

Uppföljningsteamets iakttagelser

1. Liksom tidigare år var det en positiv atmosfär under uppföljningssamtalen, möjligen att MDS behöver avsluta mötena något mer strikt och påminna om att förbättringsarbetet enligt kvalitetsguiden är en viktig process.
2. Positivt med spin-off aktiviteter som fångas upp och tas vidare i.o.m. uppföljningsmötena, t.ex. gällande frågan om gallring av filmmaterial (rådata), i dialog med DMS.
3. Det finns verksamheter som inte längre klassar sig själv som miljöanalys p.g.a. ändrad eller saknad finansiering. Dessa ska eventuellt utgå från kvalitetsarbetet.
4. Uppföljningsgruppen behöver kalibrera sig så att man bedömer avvikelser respektive observationer på ett likartat sätt.
5. I början av respektive uppföljningsmöte under 2022 bad mötesordförande verksamheterna att ge en kort beskrivning av sin datahantering. Detta gav MDS viktig bakgrundsinformation, men ledde till en del osäkerhet hos verksamhetsdeltagarna. MDS behöver tillhandahålla en tydligare instruktion till verksamheten i förhand gällande vad som förväntas (eller inte förväntas).

Rekommendationer för kvalitetsarbetet 2023

MDS föreslår att lägga till ett moment efter uppföljningssamtalen. Idén är att inom sex till tolv månader följa upp hur det går med åtgärdsarbetet för de verksamheter som har följts upp. Ett försök kommer att göras under 2023 som därefter får utvärderas i slutet av verksamhetsåret.

Bakgrund och historik till kvalitetsarbetet

År 2008 började, på uppdrag av Rådet för fortlöpande miljöanalys (Fomar), arbetet med att utveckla ett system för hur det systematiska och långsiktiga kvalitetsarbetet i förhållande till datahanteringen inom SLU:s fortlöpande miljöanalysverksamheter ska bedrivas och följas upp. Systemet som togs fram och sedan har vidareutvecklats är uppbyggd enligt följande struktur: en **kvalitetsguide**, en **självvärdering** (plus åtgärdsplan) samt en **uppföljning**.

MDS är både förvaltare av kvalitetsguiden och självvärderingsverktyget, agerar som facilitator och stöd till miljöanalysverksamheterna vid upprättandet av självvärdering och åtgärdsplan, samt ansvarig för att uppföljningen genomförs. Genom den kontinuerliga vidareutvecklingen av detta system med sina tre pelare, driver och främjar MDS SLU:s kvalitetsarbete för miljödatahantering.

Kvalitetsguide för SLU:s miljödatahantering

Ursprunget till styrdokumentet *Kvalitetsguide för SLU:s miljödatahantering*¹² startade 2008 som ett projekt som drevs av MDS:s föregångare ("Dataplattformarna") på uppdrag av Fomar¹³. Den första officiella versionen av kvalitetsguiden släpptes 2011 och själva guiden började tillämpas vid SLU 2013/14. Under 2017–2018 reviderades kvalitetsguiden i större omfattning, varefter det 2018 beslutades att formellt fastställa riktlinjerna i kvalitetsguiden¹⁴. Samtidigt beslutades det med verkan från och med den 1 januari 2019 att all verksamhet vid SLU som hanterar miljödata – oavsett om de är aktiva inom miljöanalys eller forskning – ska tillämpa riktlinjerna i kvalitetsguiden³.

Det ursprungliga syftet med kvalitetsguiden var att säkerställa att SLU:s miljöanalysdata är tillförlitliga och tillgängliga. För att kunna säkerställa detta, ska ordning och reda samt goda arbetsrutiner gälla och vara dokumenterade samt att gjorda förändringar är spårbara. I nuläget utgör kvalitetsguiden i första hand ett styrande ramverk till det systematiska och långsiktiga kvalitetsarbetet kring SLU:s miljödatahantering. Dokumentet ska snarare ses som ett hjälpmedel för att säkerställa att miljödata som SLU:s datahanteringsverksamheter levererar är kvalitetskontrollerad och kvalitetsdeklarerad, av hög integritet, samt tillgänglig och

¹² Den nuvarande versionen av *Kvalitetsguide för SLU:s miljödatahantering* finns här: <https://internt.slu.se/globalassets/mw/foma/verksamhetsstod/miljodatastod/kvalitetsguidesdokument/kvalitetsguiden-version-2.4.pdf>.

¹³ Kvalitetsguiden startades som ett projekt 2008 med namnet "Kravguide för data- och informationshantering inom fortlöpande miljöanalys" ("Kravtrappan"): https://arbetsplats.slu.se/sites/foma/fomar/_layouts/15/WopiFrame2.aspx?sourcedoc=/sites/foma/fomar/Fomar%20moteshandlingar/2008-2020/2008/FOMAR_080514underlag/Kravguide%20slutlev_080509.doc&action=default&DefaultItemOpen=1.

¹⁴ Beslut kring *Riktlinjer för hantering av miljödata inom SLU*: https://internt.slu.se/globalassets/mw/foma/verksamhetsstod/miljodatastod/dokument/riktlinjer_miljodata_reb_181211.pdf.

återanvändbar (dvs. riktlinjerna i kvalitetsguiden ska ligga till grund för styrning av hanteringen av miljödata).

Kvalitetsguiden samlar kvalitetsmål, kvalitetsaspekter och kvalitetskrav för datahantering i ett och samma dokument. Kvalitetsmål, aspekter och krav är grupperade i en processmodell bestående av de arbetsprocesser som är vanliga i hanteringen av miljödata: 'samla in', 'ta emot', 'lagra' och 'tillhandahålla' data samt 'styrning' och 'stöd' (dvs. kvalitetsguiden avser processkvalitet). För varje arbetsprocess beskrivs kvalitetsmålen och listas ett antal kvalitetsaspekter (dvs. faktorer eller aktiviteter som bedöms vara viktigast för att beskriva och påverka kvaliteten i datahanteringen för respektive process). Dessa kvalitetsaspekter är i sin tur ordnade i tre kvalitetsnivåer (för alla processer utom 'tillhandahålla' som har fem) i en 'kravtrappan'. Kvalitetskraven beskriver vad som ingår för att uppnå en viss kvalitetsnivå för respektive kvalitetsaspekt inom respektive arbetsprocess. Kvalitetskraven utvecklades och utvecklas kontinuerligt och anpassas i enlighet med såväl interna som externa behov och krav (den myndighetsgemensamma *Strategi för miljödatahantering*¹⁵ är ett exempel på externa riktlinjer och rekommendationer som har införlivats i kvalitetsguiden). SLU:s grundkvalitetskrav (fr. o. m. 2019) – som samtliga verksamheter på sikt ska leva upp till – är kvalitetsnivåerna II, I, I, I, I, och II för processerna 'styrning', 'stöd', 'samla in', 'ta emot', 'lagra', respektive 'tillhandahålla'.

Mer om [kvalitetsguiden](#) finns att läsa på [MDS:s webbplats](#).

Självvärdering i kvalitetsarbetet

Den s.k. *Självvärderingen*¹⁶ har sitt ursprung i två projekt. I slutet av 2007 fick Biostokastikum vid SLU i uppdrag av dåvarande rektor att utarbeta metoder för att kvalitetssäkra och kvalitetsvärdera miljöanalysen¹⁷. Nästan parallellt med detta utformade MDS:s föregångare ("Dataplattformarna") en metod för hur miljöanalysverksamheter skulle kunna utvärderas utifrån datahantering. MDS redan under Dataplattformarnastiden integrerade de två metoderna i en enhetlig metod och vidareutvecklade självvärderingen genom att anpassa den till kvalitetsguiden och fullständigt integrera den i SLU:s kvalitetsarbete för

¹⁵ 2016 blev SLU en av signatärerna till den myndighetsgemensamma *Strategin för miljödatahantering*. Den syftar mot att förbättra tillgänglighetsförhållandet och användningen av miljödata och -information och ska vägleda SLU:s arbete med miljödata:
<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Oppna-data/Strategi-for-miljodatahantering/>.

¹⁶ Självvärderingen utförs i nuläget på MDS:s Sharepointsidan:

<https://arbetsplats.slu.se/sites/foma/dataplattformar/Miljodata/SitePages/Startsida.aspx>.

¹⁷ Biostokastikum utarbetade ett system för *Kvalitetsvärdering av Foma-verksamhet* med huvudfokus på en kvalitetsdeklaration som Foma-verksamheter skulle upprättas själv:
https://arbetsplats.slu.se/sites/foma/fomar/_layouts/15/WopiFrame2.aspx?sourcedoc=/sites/foma/fomar/Fomar%20moteshandlingar/2008-2020/2008/FOMAR_081209underlag/Kvalitetsvärdering_FOMA_dec2008.doc&action=default&DefaultItemOpen=1.

miljödatahantering. Självvärderingen började testas under 2011 och tillämpas vid SLU sedan 2013¹⁸. Den har reviderades kontinuerligt fram till i dag.

Syftet med självvärderingen är att följa upp att miljöanalysverksamheter ger tillförlitliga resultat och använder sig av vetenskapligt förankrade metoder. Självvärderingen är det första steget i själva kvalitetsarbetet, genomförs mot kvalitetsguiden och upprättas av verksamheterna själva och bör uppdateras årligen.

I självvärderingen bör respektive verksamhet först identifiera de arbetsprocesser som ingår i verksamhetens miljödatahantering. Sen ska respektive verksamhet analysera samt beskriva i vilken omfattning Kvalitetsguidens krav uppnås inom varje respektive process (dvs. aktuell status för en verksamhets datahantering från ett kvalitetsperspektiv). Därefter bedömer verksamheterna vilket kvalitetsmål som är önskvärd och realistisk, alltså lämplig att uppnå för varje av verksamheternas arbetsprocesser. Självvärderingen avslutas med en s.k. *Åtgärdsplan* över vilka kort- och långsiktiga åtgärder ska vidtas (genom att jämföra aktuella kvalitetsnivåer med de önskvärda och nödvändiga).

¹⁸ FomaR-beslut (§18/14) kring självvärdering:
https://arbetsplats.slu.se/sites/foma/fomar/Fomar%20protokoll/2014/protokollFomar_140206justeratAKH.pdf.

Bilaga 1 – Plan för uppföljningssamtal 2022

<p>Vad ska vi följa upp <i>process/rutin/avdelning</i></p> <p>Verksamheten: XXX</p>		
<p>Syftet med denna uppföljning är att:</p> <p>Följa upp hur miljöanalysverksamheter lagrar och beskriver data samt tillhandahåller data till sina användare.</p>		
<p>Program / hållpunkter under uppföljningen</p>		<p>Kallade</p>
13:00 (20 min)	Introduktion – Syfte med uppföljningen, genomförande, återrapportering (kan ev. utgå)	NN, verksamhetsansvarig XX, prefekt NN kallar ev. ytterligare personer som har kunskap om verksamhetens processer.
13:20 (35 min)	Lagra data	
13:55 (35 min)	Tillhandahålla data	
14:30 (20 min)	Frågor, funderingar och förbättringar	
14:50 (10 min) -15:00	Avslutning	
<p>Omfattning / avgränsningar <i>hela processen eller en del</i></p> <p>Del av ”Lagra data”-processen i kvalitetsguiden ver. 1.3 (krav a, b, d, h, j, k på nivå 1).</p> <p>Del av krav för ”Tillhandahålla data”-processen i kvalitetsguiden ver. 1.3 (krav a, c, e, f, h på nivå 1 samt när aktuellt: krav c och d på nivå 2)</p>		
<p>Mål el kriterier för bedömning <i>när anser vi oss ha fått svar på det vi ska gå igenom</i></p> <p>Svar på följande frågor:</p> <p>Lagra data:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur lagras/sparas data? • Hur dokumenteras datakällor? <i>Kan ev. göras direkt i en datakälla/databas eller som stöddokumentation</i> • Hur dokumenteras system? • Hur hanteras personinformation? <i>Lagras öht sådan information?</i> • Hur gör ni med säkerhetskopiering/backup av era datakällor? • Hur omfattande beskrivs mätvärden? Vad, när, hur? • Har ni någon slags rutin vid ändring/uppdatering av data? <p>Tillhandahålla data:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur tillhandahåller/tillgängliggör ni data idag? • Vet era avnämare hur man får ut data/beställer data? Allmänheten? • Hur hanteras personuppgifter vid leverans av data? • Vilka av era data är efterfrågade och av vilka? Hur håller ni koll på databeställningar? • Hur hittar man era data via webben? • Hur och när publicerar/tillgängliggör ni era data? • För ni en dialog med era avnämare, hur? 		

Uppföljningsunderlag *referens till standard/kundkrav/egen dokumentation el liknande*

- Kvalitetsguiden 1.3
- Verksamhetens självvärderingen 1.3
- Verksamhetsdokumentation: Beskrivning av datakällor (databas och filer), rutin för ändringshantering.
- Verksamhetens webbsida
- Databeskrivning (öppna data)

Uppföljningssteam

Jürg Brendan Logue (ordf)

Ida Taberman

Mikaela Asplund

(eventuell observatör)